

VOLITVE '90 VOLITVE '90 VOLITVE '90 VOLITVE '90

DEMOS

Predvolilni pomisleki

Slovenski krščanski demokrati Grosuplje

POLITIČNI PROGRAM

Slovenski krščanski demokrati izhajamo iz krščanskega pojmovanja etike in človekovega dostojanstva ter iz zgledov modernih evropskih krščanskih demokratij.

Izhodišče in cilj vsakega kulturnega, gospodarskega in političnega dela je človek. Prvenstvo človeka kot osebe mora biti temeljno merilo družbene ureditve.

Človeku je treba vrniti in mu zagotavljati polno dostojanstvo in neodtujljive pravice.

Slovenski krščanski demokrati želimo s socialnimi, gospodarskimi in pravnimi ukrepi ter z vzgojo in izobraževanjem omogočiti zdrav razvoj vsakega posameznika, družine in naroda.

Zavzemamo se za:

- ustvarjanje pogojev za vsestranski razvoj družin z gospodarskega, socialnega, stanovanjskega in drugih vidikov
- zavarovanje narodnih vrednot od zemlje do naravne in kulturne dediščine
- ustvarjanje, ideološko neobremenjeno sodelovanje s Slovenci zunaj Slovenije
- spravo, ki pomeni medsebojno odpuščanje
- družbo, ki bo zagotavljala osebno in socialno varnost
- enodomno občinsko skupščino
- ločitev zakonodajne, izvršne in sodne oblasti
- depolitizacijo policije in vojske
- razvoj inštitucij, ki bodo zagotavljale gospodarsko suverenost Slovenije
- tako socialno politiko, ki bo omogočala kakovostno življenje vsakega posameznika, družin in naroda
- pomoč brezposelnim
- večjo skrb za telesno in duševno prizadete osebe in osamele starejše ljudi
- boljše materialno vrednotenje dela mater z otroki
- dobrodelno dejavnost posameznikov in skupin

Na področju vzgoje in izobraževanja si bomo prizadevali za:

- prenovo celotnega sistema vzgoje in izobraževanja s poudarkom na razvijanju moralno celovitih osebnosti in z znanjem, ki bo omogočalo ustvarjalnost v stroki in življenju
- šolo brez prednostnih ideologij, nazorov in programskega balasta
- enakopraven družbeni status šolstva z drugimi dejavnostmi
- ustrezno vrednotenje učiteljevega dela
- poenostavitev šolskega sistema in zagotovitev osnovnih pogojev za šolanje ne glede na materialne možnosti občin in šolajočih se
- Glede okolja si bomo prizadevali za čim boljše gospodarjenje z naravo, da ostane čista in zdrava.

Če se nam v tem prizadevanju želite pridružiti, se oglasite osebno ali pisмено na naslov:

SKD, Velika Račna 34
61290 Grosuplje
tel. 773-674

ali:

Fani Hren
Brinje II/7
61290 Grosuplje
tel. 771-270

Za ugledno in donosno kmetovanje

Ni mogoče zanikati, da kmetijstvo v grosupeljski občini že sedaj nima dobrih programov. Problem je samo v tem, da jih nihče ne izvaja, namreč uspešno ne izvaja. Gre torej za znano rakasto rano naše politike, ki je trenutno še na oblasti. Najbolj jedrnatu lahko to politiko kritiziramo s slovenskim pregovorom: ne besede — dejanja govore.

Kaj lahko Demos — združena opozicija, in v njeni sestavi Slovenska kmečka zveza, obljubita svojim volivcem prav na tem področju, področju kmetijstva, ki še zmeraj ostaja temeljna gospodarska panoga v občini? V čem si bo Demos prizadeval, da ga boste spoznali po dejanjih in ne le po besedah? Kako se bodo dosedanji kmetijski programi, ki so v določenih delih dobri, začeli urediti?

Demosovi odborniki v občinski skupščini bodo osnovali kmetijsko komisijo, ki bo poskrbela za spremembo tistih odlokov in zakonov, ki so se izkazali za nepopolne, zavirajoče in celo škodljive. Tu gre predvsem za dva temeljna kmetijska zakona, za tistega o kmetijskih

zemljiščih in tistega o dedovanju. Prvi zakon naj bi po novem predvsem omogočil odpravo agrarnega maksimuma in osnove večjih kmetijskih enot, ki bodo usposobljene za večji gospodarski razvoj kot doslej. Dedovalni zakon pa se bo zavzemal predvsem za razvoj družinskih kmetij, za njihovo nedeljivost oziroma deljivost do določene meje.

Oboje bo omogočeno, ko bo združeno premoženje in po vojni krivično odvzeta kmečka posest vrnjena lastnikom. Kjer vrnitev zemlje ne bo mogoča zaradi pozidave, se bo nova oblast zavzela za pravičen sistem odškodnin.

Demos se tudi sicer zavzema, da ne bo več družbenih lastnikov zemljišč in da vsa družbena kmetijska in gozdna zemljišča postopoma preidejo v roke kmetov.

V kmetijstvu naj bi bile končno tako kot na Zahodu zagotovljene spodbudne in zgornje zaščitne cene kmetijskih izdelkov, pri čemer naj bi spodbudile povračilo proizvodnih stroškov, zgoranje pa še tisti minimum, pri katerem lahko kmet še nekaj zasluži s svojim delom. Posebna finančna podpora pa naj

bi bila zagotovljena tistim kmetom, ki bodo pridelovali tako imenovano biološko hrano, kar samo po sebi pomeni tudi zagotavljanje trga oziroma višjih odkupnih cen za te pridelke.

Skupščinska kmetijska komisija bo podpirala programe, ki so primerni za občino Grosuplje, programe pridelave mesa, mleka, prašičev in delno perutnine. Pri tem se bo zavzemala, da bo kmetovalec posamično ali združen lahko sam svobodno prodajal svoje pridelke na trgu, po konkurenčnih cenah; s tem bi odpravil monopol mlekar in klavnice.

Na področju socialnih pravic se bo Demos v okviru svojega kmetijskega programa zavzemal za porodniški dopust kmetic in za višje podpore ter olajšave pri zdravstvenem zavarovanju za ostarele in osamljene kmete, še zlasti pa za višje vrednotenje kmečkega dela, s čemer naj bi se zvišala osnova za določanje kmečkih pokojnin.

Tudi s tem naj bi Demos dosegel svoj končni cilj, da je namreč tudi kmetovanje lahko ugledno in donosno.

Ž. K.

Demos —
združena opozicija Grosuplje

Vljudo obveščamo vse člane in simpatizerje, da smo končno pridobili delovni prostor v Grosuplju, Kolodvorska 2, I. nadst. levo, telefon 771-089.

Poslušamo od ponedeljka do petka od 14. — 16. ure.
DEMOS — Združena opozicija:

- Slovenska kmečka zveza — podružnica Grosuplje
- Slovenska demokratična zveza — občinski odbor Grosuplje
- Slovenski krščanski demokrati — občinski odbor Grosuplje

Slovenska
narodna sprava

Na enem izmed družinskih grobov na našem pokopališču v neposredni bližini vhoda stoji spomenik z veliko, črno, marmorno ploščo, na kateri so vklesana imena umrlih. Ta imena zaradi svoje nenavadnosti dobesedno padejo v oči vsakemu malo pozornejšemu obiskovalcu pokopališča. Pod imenom umrlega očeta so namreč vklesana štiri moška imena; najstarejši je bil star 24 let in najmlajši 19 let. Pri vseh teh štirih imenih pa je enaka letnica smrti — 1945. Ta podatek vzbudi obiskovalcu posebno pozornost. Še na več drugih spomenikih na istem pokopališču so vklesana moška imena z isto letnico smrti — 1945.

Marsikdo, posebno mlajši obiskovalec, se je do sedaj spraševal sam pri sebi, kaj je bil vzrok tako množične smrti teh fantov, ali je celo povprašal o tem oskrbovalko grobov, če je bila tam. Ta je najprej preverila zunanost vpraševalca in če se ji je zdel dovolj zanesljiv, se je najprej ozrla okrog sebe in če ni bilo nikogar v bližini, se je zaupno obrnila k vpraševalcu in mu s tihim glasom odgovorila: »To so fantje, ki so bili vrnjeni in pobiti leta 1945.« Več se ni upala povedati. Odkod so bili ti fantje, kako, zakaj so bili pobiti? Do lanskega leta so ti

podatki bili skrivnost za večino Slovencev. Lani je šele padla koprena s te skrivnosti in sedaj prihaja resnica na dan in ker je bila toliko časa zadržana, se večja števila knjig, izdanih v Sloveniji, ki razkrivajo te skrivnosti. Doslej je izšlo že več knjig s to problematiko (v največjem času celo Črne bukve z začetka NOB, katerih najdba je leta po vojni pomenila vzrok za prisoditev zapora umetniku knjige). Ti fantje so bili pripadniki vojaške formacije »Slovenska domobranstvo«, ki je bila ustanovljena v jeseni 1943, v t. i. Ljubljanski pokrajini, ki je obsegala Ljubljano, Notranjsko in večino Dolenjske. Ta formacija je bila ustanovljena po porazu vaških straž na Turjaku in četnikov v Grčariču. Delovala je na zgoraj označenem terenu, delno tudi na Primorskem, in od leta 1944 tudi na delu Gorenjske. Ti fantje so se po porazu Nemčije v maju 1945 v glavnem umaknili na Koroško, kjer so jih Angleži namestili v taborišče Vetrinji blizu Celovca. Po približno štirnajstrednem bivanju v taborišču so jih Angleži izročili Jugoslaviji v glavnem na železniških postajah Področica in Pliberk. Nekaj umikajočih je bilo že prej zajetih, tako ranjeniški vlak v Radovljici. Med temi vrnjenimi je bilo veliko fantov in mož tudi iz območja naše sedanje občine. Izgube teh vrnjenih fantov in mož dosegajo visoke številke. Število je prilično znano in zapisano v knjigi Matica mrtvih, ki še čaka izida. Glavni kraji njihovega pobojja so sedaj v glavnem že znani: Kočevski Rog in okolica Teharji pri Celju. So pa še druga množična grobišča iz tega časa: Brezarjev graben pri Ljubljani, Crngrob itd.

Zaradi predvsem teh dejstev — je pa še veliko dejanj iz vojne, katerih vzroki so neraziskani — govorimo danes o narodni spravi in ne samo o narodni umiritvi, o čemer je sprejelo izjavo predsedstva republike Slovenije v zadnjem času. Umiritve brez sprave ni. Umiriti lahko človeka z avtoriteto moči, sožitje med različno mislečimi ljudmi pa je mogoče le ob doslednem spoštovanju različnosti enih in drugih. Ne gre nam za nikakršno maščevalnost, to kot kristjani odklanjamo v celoti in nam je tuje, posebno po tolikih letih notranjega očiščenja. Gre le za pošteno priznanje dogodkov, objavo seznama pobitih v vojni in po njej, oznamovanje grobišč, postavitve primernega spominskega obeležja, ob katerem bo mogoče postaviti svečko in »požebati«, in za popolno odprtje slovenskih meja vsem udeležencem Svetovnega slovenskega kongresa, ki naj bo v Ljubljani.

Urbančič Franc,
Šentvid

Alojz Jamnik

Kandidat DEMOS-a — združene opozicije Grosuplje za delegata v Zboru občin Skupščine republike Slovenije.

Čeden, priljuden in bister fant; že pri 27 letih ima kot diplomirani ekonomist pri Ljubljanski banki-Gospodarski banki v Ljubljani visok in odgovoren položaj; gibčen v dejanjih in besedah. Pri pogovoru gleda sogovornika v oči, kar je danes redko, a gleda sproščeno in vedro, kar danes vzbuja zaupanje.

1. Nič se ne bo spremenilo, samo za oblast gre vsem, slišimo govoriti nekateri. Vsi pa si želimo kruha, ki postaja vse bolj negotov in ga v predvolilni vihri mnogi seveda ne odkrivajo: zarečenega kruha je sicer dovolj, toda kdo še kaj da nanj? Žato si mora sleherni priti na jasno, kdo je »zaslužen« za vse, kar imamo: inflacijo, stečaje, množične odpustitve, zamrznitve plač: in vsak volivec naj da svoj osebni odgovor na to.

2. Nekateri kandidati si nabirajo volilne točke z naštevanjem svojih zgodovinskih pobud: odklanjajo so ideološko (samoupravno in socialistično) šolstvo, zahtevali so narodne pravice v vojski in javni upravi, predlagali so nadziranje sredstev za nerazvite ... Kača zaslug je dolga, da so na koncu celo sami presečeni, kaj vse da so poskušali. Ne dvomno prekaljeni in prekanjeni politiki! Ubogi-krajevni demosočci, ki nimajo kaj pokazati: za njih so možnosti odločanja o skupnih zadevah šele na obzorjih. In vendar je prav v tej »čistosti« njihova prednost, kajti, kdor je bil v preteklosti s tako odličnimi domisljicami »izigravan«, je imel samo eno do sedaj politično možnost: izraziti svoje mišljenje z odstopom. Če tega ni storil, pomeni, da mu je bilo politično nastopanje samo več kot vse drugo.

3. Socializem je začel že pred desetletji izgubljati najostrejšo zobe: odpravljanje zasebnih podjetnikov v podružabljanjem proizvajalnih sredstev je bilo vse bolj nacionalno, pa vse manj praktično — zato socializem zdaj zagovarjajo in branijo celo nekateri obrtniki. Navsezadnje jim je bilo prav v luknjah socialističnega samoupravljanja omogočeno, da so si s pridnim in uspešnim delom v

nekaj letih gospodarsko opomogli. Vendar s to nendaravno ljubeznijo samo podaljšujejo agonijo socializma, katerega korenine so gnile, cvetovi pa osuti.

4. Bistvo družbenega zla v socializmu je zasebna lastnina. Tako kupiš zemljišče, ki ti ga kak občinski ali samoupravni organ dovolj zasoli, vendar ostaja zemlja, pravica do nje, na kateri zraste hiša, družbena, kupec pa le uporabnik. Pravo, vredno samoupravljanja!

Kadar pa je prodajalec nepremičnine, zemlje, hiše ali pa lesa, mesa, mleka zasebnik — določa cena kupec in sicer kot samoupravna interesna skupnost, gozdno gospodarstvo ipd. Nad vsem tem pa bedi javni pravobranilec samoupravljanja. Kadar bi bil izjemoma kak kupec pripravljen plačati tržno ceno, mu jo le-ta zbije na socialistično normalo. Da zaradi sodnih preprirov, ki so ob navedenem sistemu nujni, ne bi prišlo do prevelikih zastojev pri gradnji najpopolnejše družbe na svetu, družbe, ki je stala na predzadnji stopnički v zemeljski raj, se postopek odvzema zemljišča ločuje od postopka določitve cene. Volilci se bodo s svojimi glasovi opredeljevali tudi do teh »drotin«.

5. Nekateri pravijo, da vse stranke ponujajo skoraj isto: demokracijo, narodno svobodo, večstrankarstvo. Vendar, kako naj zaupam ljudem, ki so se iz najnaprednejših in edino pravih prelevili v spet drugače najbolj prave — namreč, kako naj jim zaupam, da se ob drugačnem vetru znova ne bodo spreminili?

Jakob Müller

Resnica ene utopije

Štirideset let je doba, o kateri lahko govorimo na različne načine. Za človeka je to pol ali še več življenja, za kamen, ki ga brusni nekoč bistra, zdaj pa z industrijskimi odpadki zastrupljena voda, pa le hipec.

In v teh štiridesetih letih se je gradil, dozoreval, se dvigal in padal ter na koncu klecnil gospodarski sistem socialističnega gospodarjenja.

Neverjetno je, koliko žrtvovanih delovnih mest bo potrebnih, koliko denarja je bilo potratno uporabljeno samo zato, da smo svetu dokazali, da je socialistična resnično trnova in draga pot iz kapitalizma v kapitalizem, kot je to zaledljivo, pa vendar z veliko mero resnice nekoč komentiral Kenneth Galbraith.

In sedaj, ko smo spoznali, da dogovorna ekonomija, ki smo jo zagovarjali 40 let, črpa moči celemu sistemu, je nanekrat težko. Težko se je sprijazniti z dejstvi, da v vsem tem času naša zunanja konkurenčnost ni bila na tako nizki stopnji samo zaradi tega, ker živimo tu na Balkanu, temveč v veliki meri zato, ker smo bili onemogočeni, brez domače konkurenčne borbe, v okvirih dogovorne ekonomije nismo bili sposobni ustvariti sprejemljive kvalitete izdelkov, produktivnosti in ekoloških meril izkoriščanja naravnih bogastev. Zato smo in še vedno drago proizvajamo, malo zaslužimo in živimo v umazanem okolju, naši otroci pa bodo zato, če ne bomo takoj začeli strogo in dosledno ukrepati, žrtve kvaziindustrijske revolucije. Plačujemo grehe iz preteklosti. Plačujemo za razpisništvo pri projektiranju gospodarskih objektov, za velike kraje nikogaršnjega (družbenega) premoženja, ki se je steklo v privatne roke na domačih in tujih bančnih računih.

Stečajni grozijo sedaj že na vsakem koraku, idej za zaposlovanje je vse manj, dela na zastarelih strojih in po zastarelih tehnologijah ni. Kako sedaj naprej? se vsi sprašujemo.

Učinkovito se je treba lotiti vprašanja lastnine, kajti samo lastnik kapitala, ki resnično ve, kaj lahko pričakuje od vloženih sredstev, je resnično motiviran. Predvsem pa je potrebno pred opravljanjem denacionalizacije oziroma razdelitve delnic učinkovito zaščititi obsto-

ječo »družbeno lastnino«. Potrebno je ugotoviti merila za razdelitev premoženja, ki bi na pravični osnovi dala vsem vsaj enake možnosti pri udeležbi.

Hkrati je treba dati učinkovito podporo razmahu podjetništva, in to v proizvodni in storitveni sferi, ki bi vsaj deloma absorbirala »socialistične tehnološke viške« delavcev, ki jih bodo na ceno pogonale zgrešene investicije in slabo gospodarjenje.

Pošteno je potrebno prereseati davčno politiko, obremenitve dohodka, ki ga ustvarjajo podjetja, pa je potrebno v najkrajšem času spraviti v normalne okvire, s tem, da se bo tudi država odrekla potoci, če bomo že vsi morali glodati skorje kruha.

Zasebnim pobudam v podjetništvu je potrebno z zmanjšanjem davčnih stopenj in prvih letih obratovanja omogočiti, da zgradijo trdnjeje kapitalno osnovo. Z davčno politiko pa je potrebno vzpodbujati večje zaposlovanje delavcev v zasebnih podjetjih.

Nesporno je dejstvo, da je samoupravljanje, takšno, kot je bilo, privedlo do anarhičnega obnašanja zaposlenih, neodgovornega poslovanja s kapitalom, sramotno znižalo avtoriteto in vrednost strokovnega kadra. Tudi to je področje, kjer je dosedanja politika padla na izpitu, in je potreben hkrati s spremembo lastništva tudi takojšen odstop od doslej uveljavljene prakse samoupravljanja. Delavci naj se organizirajo v sindikat ter v tem okviru delujejo v boju za svoje pravice do dela, zaposlitve in plačila, samostojnih izpadov posameznikov pa lastniki kapitala ne bodo več mogli tolerirati. Delovno disciplino bo potrebno nanovo privzgojiti veliki večini zaposlenih.

Volilci bodo na volitvah, ki so v kratkem pred nami, pravogeto zelo kritično ocenili tudi dosežanje urejanje gospodarskih vprašanj v Sloveniji, kot tudi smernice, ki jih ponujamo v svojih različnih programih. Ne dvomimo, da bodo s svojim pravilno oddanim glasom dokazali svojo visoko duhovno zrelost ter s tem skupaj z nami gradili

ODSLEJ BODOČNOST!

Zrnc L.

delam takorekoč vsak dan, ko se vrnem iz službe. Nameravam živeti doma.

Na poti je, da si bo osnoval družino — ni dolgo, kar se je oženil — ki bo prav tako živela po načelih krščanske morale.

Ta mož, ki je v duši še kmet, se v Ljubljani — v veliki stolpnici Ljubljanske banke, ukvarja z modernim, strokovno zelo zahtevnim področjem gospodarskih analiz slovenskih podjetij ter v zvezi s tem s kratkoročnim krditiranjem gospodarstva in negospodarstva. Dnevno se ukvarja tudi z gospodarsko problematiko podjetij v slovenski občini, kar pomeni, da bo, kolikor bo izvoljen, tudi v republiškem parlamentu znal zastopati interese naše občine.

»Zavzemal se bom zlasti za privatno podjetništvo, ki ima po mojem največji možnosti, da grosupeljsko občino dvigne s spodnjega konca lestvice slovenske razvitosti. Definirati bo treba sedanjo družbeno lastnino, da bo postala državni kapital, ki se bo formalno pri nekem republiškem skladu: doseči bo seveda treba, da bo ta kapital prinašal dobiček, iz katerega bo mogoče financirati nove

naložbe, nova delovna mesta itd. Treba je preprečiti, da bi ta kapital odtekal v državno blagajno ali privatne roke. Sicer pa v celoti podpiram program Slovenske demokratične zveze, katere član sem, zlasti v tistem njenem delu, ki se zavzema za sprejem nove slovenske ustave. Nova ustava naj zagotovi, da se bodo ljudje o življenjskih stvareh Slovenije svobodno odločali na referendumih.«

»Ali bo DEMOS, kolikor bo pri volitvah v republiški parlament imel večino, dovolj strokovno usposobljen, da bo prevzel oblast?« smo ga vprašali.

»Strokovno vzeto popolnoma, še posebno, če bo z novo ustavo iz sedanje tridomne skupščine nastal normalen enodomni parlament, kakor ga poznajo razvite demokracije.«

Z. O.